

Stichting Museum Belvédère

jaarverslag 2020

Heerenveen-Oranjewoud april 2021

Inleiding

Zoals alle musea kreeg ook Museum Belvédère te maken met de nadelige gevolgen van de coronacrisis. Het moest zijn programmering aanpassen, mocht gedurende langere periode een beperkt aantal bezoekers toelaten en was lange tijd gesloten. Uiteindelijk resulteerde dat in 2020 in een bezoekersaantal van 30.000. Desondanks beleefde het museum niet in alle opzichten een tegenvallend jaar. Zo zegde de provincie het museum op basis van zijn meerjarenplan een jaarlijkse subsidie van 200.000 euro toe voor de komende beleidsperiode. Van de commissie die advies uitbracht aan de provincie kreeg het museum als enige in de provincie een positieve beoordeling op alle onderdelen. Daarnaast wist het Stichting FB Oranjewoud en de Rabobank als partners aan zich te binden.

Tijdens de corona-periode ontwikkelde Museum Belvédère uiteenlopende activiteiten om zijn publiek te informeren en bij het museum te betrekken, uiteenlopend van virtuele rondleidingen tot bijzondere presentaties. Als enige museum in het noorden ontving het incidentele steun van zowel het Kickstart fonds, de Vereniging Rembrandt en de Turing Foundation, NOW (Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid) als de Mondriaan Stichting.

De collectie van Museum Belvédère kon ook in 2020 dankzij schenkingen worden uitgebreid met belangrijke kunstwerken. Dit staat vermeld onder ‘Schenkingen en bruiklenen’.

Missie

Museum Belvédère wil een levendige ontmoetingsplek zijn waar een zo breed mogelijk publiek kennis kan nemen van het werk van Friese beeldende kunstenaars en het werk van geestverwanten uit binnen- en buitenland. Museum Belvédère concentreert zich vooral op twintigste-eeuwse en eigentijdse schilderkunst die relaties aangaat met landschap en natuur.

Een particulier initiatief

Museum Belvédère is in 2004 opgericht als particuliere culturele instelling, die grotendeels werd gedragen door financiële steun van het bedrijfsleven, stichtingen, particulieren en inkomsten uit museumbezoek. Sinds 2017 ontvangt het museum jaarlijks structurele steun van de gemeente Heerenveen ten bedrage van 50.000 euro en vanaf 2021 jaarlijkse structurele steun van de provincie Fryslân ten bedrage van 200.000 euro.

Personeel

Han Steenbruggen – directeur conservator	0.8 fte
Corrie Oerlemans – manager bedrijfsvoering	0.9 fte
Susan van den Berg – publiciteit, educatie en activiteiten	0.6 fte
Neline Ravesloot – secretaresse, groepsreserveringen	0.8 fte
Jurjen van der Hoek – depotbeheer, technische dienst	0.6 fte
Nico Gijsbers – automatisering, technische dienst	0.6 fte

Bestuur Stichting Museum Belvédère

In 2020 namen penningmeester Jan Koppers en secretaris Frederique van der Palm volgens het rooster van aftreden afscheid. Daarnaast trad Nine Nooter terug als lid van het bestuur. Het bestuur werd aangevuld met Piet Rienks (penningmeester) en Rien Meppelink (lid). Dineke Hoekstra nam de bestuurstaak van secretaris op zich. Per 31 december 2020 bestaat het bestuur uit:

Evert-Jan Rotshuizen – voorzitter (voorheen advocaat)
Dineke Hoekstra Greve – secretaris (voorheen mediator)
Piet Rienks – penningmeester (voorheen openbaar accountant)
Wirt Groen – lid (DGA Houthandel)
Rien Meppelink – lid (voorheen notaris)

Het bestuur van de stichting kwam in het kalenderjaar 2020 driemaal bijeen, vergaderde een keer in een conference call en vergaderde tweemaal digitaal.

Van de bestuursleden hebben de voorzitter en de secretaris geen nevenfunctie. De penningmeester is bestuurder Befoema B.V., bestuurder Luxury Appliance logistics B.V., bestuurder Vereniging Dorpsbelang Schipborg, bestuurder Stichting Dorpshuis Schipborg en lid van de Raad van Commissarissen Stichting SWZ Zwolle. Wirt Groen is voorzitter van de Raad van Toezicht Isala - Zwolle, Voorzitter van de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Houtondernemingen te Almere en lid bestuur fonds O&O houthandel en aanverwant en Rien Meppelink is tevens bestuurslid bij diverse algemeen nut beogende instellingen en familiestichtingen.

Bestuursleden worden voor een termijn van vier jaar benoemd en zijn twee maal voor eenzelfde termijn herbenoembaar. Zij ontvangen geen vergoeding.

Bij het zoeken van nieuwe bestuursleden wordt gelet op de kennis of ervaring die niet of onvoldoende in het bestuur is vertegenwoordigd. Een vacature wordt niet vermeld op de website van het museum, omdat het benaderen van nieuwe kandidaten zeer nauw luistert, ook al omdat bestuursleden taken uitvoeren die gewoonlijk door de organisatie zelf gedaan worden.

De jaarrekening van de stichting is te vinden op de website van de Federatie van Werkgeversverenigingen in de cultuur: <https://anbi.federatiecultuur.nl/organisatie/nmv/stichting-museum-belvedere/>

De jaarrekening waarin voorzien wordt in risicobeheersing, wordt samengesteld door een externe RA accountant.

Het salaris van de directeur-conservator past binnen de Museum cao.

De Stichting Museum Belvédère heeft de aanbevelingen van de Governance Code Cultuur 2019, zoals deze door de Stichting Cultuur+Ondernemen is opgesteld, in haar organisatie toegepast. Er is een vertrouwenspersoon aangesteld. Sinds januari 2020 wordt door de Stichting de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code in haar organisatie toegepast.

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming van kracht geworden. Het museum heeft daartoe een eigen AVG-reglement opgesteld.

Het museum beschikt over een Integraal Plan Veiligheidszorg.

Schenken en bruiklenen

Ook in 2020 bleken meerdere particulieren bereid volgens de gunstige fiscale voorwaarden van de Geefwet kunstwerken aan het museum te schenken. Het betreft volgens de regeling schenkingen in natura die zich in vijf jaarlijkse termijnen voltrekt, waarna het museum het volledige eigendom verwerft. Informatie over de regeling is te vinden op de website van de Belastingdienst.

Binnen de Geefwetregeling werden in 2020 meerdere kunstwerken geschonken, waaronder schilderijen van Gerrit Benner (2), Siep van den Berg, Sies Bleeker (4), Boele Bregman, Machteld van Buren, Tinus van Doorn, Klaas Gubbels, Tjibbe Hooghiemstra, André de Jong (2), Germ de Jong, Klaas Koopmans, Henrik Kröner, Christiaan Kuitwaard, Reinier Lucassen, Jan Mankes (4), Thijs Rinsema, Jan Roeland (3), Arend Roosenschoon, Jan Wiegers, Johan Windhorst (7), Drewes de Wit (13), Robert Zandvliet (3), werken op papier van Siep van den Berg (2), Marc Brusse, Tjibbe Hooghiemstra (10), André de Jong (3), Thijs Rinsema, Jan Roos, Jan Snijder, Co Westerik (3), Drewes de Wit (6).

Zonder toepassing van de Geefwet werden schilderijen geschonken van Jan Altink, Dick van Arkel (2), Agnes van den Brandeler (2), Jo van Dijk, Ed Dukkens (2), Frans Franciscus, André de Jong, Harm Kamerlingh Onnes, Christiaan Kuitwaard, Pit van Loo (2), Jet van Oosten, Jan Roëde (9), Annemarie van Veen (2), Aly Waalkens (2), Dick Zwier (4), een sculptuur van Herman van der Made, een installatie van Ids Willemsa en werken op papier van Jo van Dijk (4), Marten Klompjen (2), Abe Kuipers, Jan Loman, Jan Mankes, Hessel Miedema, Olphaert den Otter (2), Zoltin Peeter (3), Marianne Schipaanboord, Jan van der Zee (7).

Voorts ontving het museum van bevriende verzamelaars en stichtingen schilderijen in bruikleen van Willem van Althuis (2), Armando, Gerrit Benner (2), Alphons Freijmuth, Jaap Hillenius, Tjibbe Hooghiemstra, Jan Loman, een metaalplastiek van Jan Maaskant en werk op papier van Jan Maaskant en Thijs Rinsema.

Met steun van P.W. Janssens Friesche Stichting kon het museum een schilderij aanschaffen van Drewes de Wit.

Vier werken Jan Mankes voor Belvédère

Kunstverzamelaar schenkt vier schilderijen

Rianne Kramer

Oranjewoud | Museum Belvédère heeft vier schilderijen van Jan Mankes geschenken gekregen. Twee van de werken had het museum al in bruikleen van de schenker, kunstverzamelaar Cees Røling met wie het museum „warme contacten heeft”. Dat heeft geleid tot de schenking van de werken.

Het gaat om de bruiklenen *Puttertjes in avondschemering* (1913) en *Vrouw in interieur* (1913). De andere werken die Røling schonk, zijn de twee ongedateerde schilderijen *Stilleven met boek en fles* en *Pruimenboomje in bloei*. Het laatste is een tot nog toe onbekend gebleven vroeg schilderijtje, afkomstig uit de nalatenschap van de kunstenaar. „Het is heel charmant doordat je kunt zien dat Mankes nog erg zoekende was naar een persoonlijke stijl”, zegt Susan van den Berg, premedewerkster bij het museum. „In dat opzicht is dit een wat atypische Mankes.”

Een contrast met *Puttertjes in avondschemering* dat volgens Van den Berg „Mankes juist in optima forma toont” en volledig recht doet aan zijn oeuvre door het onderwerp - Mankes legde graag dieren vast - en de verstillig die eruit spreekt. Het werk is gemaakt in de periode dat de kunstenaar in Fryslân woonde.

„Het is zeer geliefd en was al meer-malen bij ons te zien.” Onder meer op de expositie *Frysk* in 2018. Van den Berg noemt de schenking een „boppeslach”. Het museum kreeg vaker schenkingen bestaande uit meerdere werken. „Maar niet eer-

der van één kunstenaar. En dan is Mankes ook nog een kunstenaar met een relatief klein oeuvre.”

Voor publiek te zien

Kunstenaar en graficus Jan Mankes (1889-1920) woonde en werkte van 1909 tot 1915 met zijn ouders in De Knipe. In zijn vaak dromerige landschappen, stilleven en vogelstudies was de natuur een geliefd onderwerp, maar hij schilderde ook wel (zelf)portretten en interieurs. Zijn oeuvre omvat zo'n 150 (kleine) schilderijen. Dit jaar is het honderd jaar geleden dat de schilder op dertigjarige leeftijd overleed aan de gevolgen van tbc. De expositie *Jan Mankes en de dieren* die komende zomer in Museum Belvédère te zien zou zijn ter ere van dit markeringsjaar, is vanwege de coronacrisis uitgesteld naar volgend jaar.

De vier door Røling geschenken schilderijen zullen zo gauw als mogelijk voor publiek te zien zijn. Los van de coronacrisis is het museum daarbij afhankelijk van andere factoren. „Stilleven met boek en fles wacht nog op restauratie en *Vrouw in interieur* is uitgeleend aan het Singer Museum in Laren voor een tijdelijke expositie.”

Drie van de vier verworven schilderijen van Jan Mankes, vlnr *Pruimenboomje in bloei*, *Vrouw in interieur* (1913) en *Puttertjes in de avondschemering* (1913). Foto's: Museum Belvédère

Uitgaande bruiklenen 2020

In 2020 leverde Museum Belvédère een substantiële bijdrage aan de tentoonstelling *Stilhed før Storm – Vadehavets kunst* (Stilte voor de storm – waddenkunst) in het Kunstmuseum te Ribe (Denemarken). Het kon daarmee het werk van Friese en andere kunstenaars uit zijn collectie bekendheid geven over de grens. De expositie rond het thema ‘wadden’ zou doorreizen naar het Fanø Kunstmuseum op het Deense waddeneiland Fanø en Museum Kunst der Westküste op het Duitse waddeneiland Föhr. Die plannen konden vanwege de corona-crisis niet doorgaan. Bij de tentoonstelling verscheen een catalogus in het Deens/Duits/Engels.

Expositie

Topstukken van Belvédère te zien in Denemarken

Uitsnede van het schilderij *Waddendijk met schapen* van Jan Wieggers (1893-1959). Het is een van de schilderijen van noordelijke kunstenaars uit de collectie van Museum Belvédère, die tot en met 10 januari te zien zijn op de expositie *Calm before the storm – Art from the Wadden Sea* in het Ribe Kunstmuseum in Ribe, Denemarken. Het Deense deel van de Waddenzee beleeft dit jaar zijn tienjarig jubileum als nationaal park. Voor de expositie ter ere hiervan zijn dertig topstukken van Museum Belvédère aangevraagd, waaronder ook werken van Willem van Althuis, Gerrit Benner, Anke Roder en Sjoerd de Vries. Foto: Museum Belvédère

Ook werkte Museum Belvédère met raad en daad mee aan de realisatie van exposities in het Jopie Huisman Museum te Workum en het GRID Grafisch Museum in Groningen-stad.

Museum Belvédère hanteert een open bruikleenbeleid. Het gaf in 2020 werken in bruikleen voor tentoonstellingen in de volgende musea:

Museum Singer, Laren

Jan Mankes, Vrouw in interieur, schilderij

Jopie Huisman Museum, Workum

Gerrit Benner, Land en wolken, schilderij
Willem van Althuis, De Deelen, schilderij
Christiaan Kuitwaard, Landschap, schilderij
Christiaan Kuitwaard, Meer, schilderij
Sjoerd de Vries, De Deelen, schilderij
Jan Snijder, Kroon's polder, schilderij

Museum More, Gorssel

Jan Mankes, Bouwland, schilderij
Jan Mankes, Duingezicht met stoomtram, schilderij

GRID Grafisch Museum, Groningen

Fie Werkman, Zonder titel, stofassemblage
Siep van den Berg, Stilleven met citroenen, schilderij
Siep van den Berg, Zonder titel, schilderij
Siep van den Berg, Zonder titel, schilderij
Jan Loman, Compositie, monotype
Johan Faber, Zonder titel, gouache
Gerrit Benner, Balkonscène, schilderij
Gerrit Benner, Boerderij met ruiters, schilderij

Kunstmuseum Ribe (Denemarken)

Willem van Althuis, Horizon, schilderij
Willem van Althuis, Boerderijtje, schilderij
Willem van Althuis, Boerderijen, schilderij
Willem van Althuis, Zonder titel, schilderij
Jan Altink, Blauwborgje, schilderij
Jan Altink, Vier paarden, schilderij
Gerrit Benner, Wolken boven Friesland, schilderij
Gerrit Benner, Landschap met rode wolk, schilderij
Gerrit Benner, Duinen, schilderij
Johan Briedé, Strand bij Egmond, schilderij
Job Hansen, Reitdiepdijk, schilderij
Kaneli & Smit, Sea-earm, schilderij
Christiaan Kuitwaard, Bosgrond, schilderij
Krin Rinsema, Terschelling, schilderij
Anke Roder, Avondlandschap, schilderij
Anke Roder, Landschap, schilderij
Anke Roder, Zonder titel, schilderij
Jan Snijder, Zonder titel, schilderij
Jan Snijder, Strânljocht, schilderij

Alfred Stevens, Zeegezicht, schildering
Henk de Vries, Het zilveren wad, schildering
Sjoerd de Vries, Landschap, pigmentschildering
Sjoerd de Vries, Landschap, pigmentschildering
Sjoerd de Vries, Landschap, pigmentschildering
Sjoerd de Vries, Landschap – ochtend, kartonsnede
Sjoerd de Vries, Landschap – middag, kartonsnede
Sjoerd de Vries, Landschap – avond, kartonsnede
Jan Wiegers, Waddendijk – Ameland, schildering
Jan van der Zee, Wolddijk, schildering

Tentoonstellingen

Vanwege de tijdelijke sluitingen wegens de corona-epidemie heeft het museum zijn programmering in 2020 aan moeten passen. De in het voorjaar geplande expositie *Contre l'Oubli / Tegen het vergeten* werd verschoven naar de zomer en het project *Jan Mankes – de dieren en de ziel der dingen* dat in de zomer geprogrammeerd stond, werd een jaar uitgesteld. De vierde editie van de kunstbeurs Art Noord kon vanwege de corona-crisis geen doorgang vinden.

Uiteindelijk organiseerde het museum in 2020 drie grote tentoonstellingen, veertien kleinere exposities, twee exposities in zijn dependance Afslag BLV en was het gedurende de zomer gastheer van het door Noorderlicht georganiseerde fotografie-festival *Generation Z*.

Hoofdtentoonstellingen

Martin Jarrie – manger avec les yeux

21 december 2019 – 31 mei 2020, oostvleugel

Het werk van de Franse kunstenaar Martin Jarrie (1953) beweegt zich op het snijvlak van schilderkunst en illustratiekunst. Zowel zijn vrije werk als werk in opdracht geniet grote bekendheid in Frankrijk en ver daarbuiten. De ruim opgezette expositie in Museum Belvédère is de eerste museale presentatie van zijn veelzijdige oeuvre in Nederland.

Bij de tentoonstelling verscheen een publicatie die tijdens de tentoonstelling werd uitverkocht. Tentoonstelling en boek werden samengesteld door gastcurator Hans Boer en mogelijk gemaakt door de Provincie Fryslân, de Gemeente Heerenveen, de Julia Jan Woutersstichting en Stichting Old Burger Weeshuis.

De expositie, die werd geopend door Joost Swarte en zou eindigen op 5 april, maar werd vanwege corona verlengd tot aan de zomer.

Aantal bezoekers: 9.500*

Pers (selectie):

Kranten: NRC Handelsblad, Kunstkrant, Dagblad van het Noorden, Financieel Dagblad

Kunstijschriften: Moors Magazine, Museumtijdschrift, Collect, Atelier

Andere publicaties: MUZE, Nouveau

Internet: Artifex, de Kunstmeisjes

Televisie: 'Nu te zien' van de AVRO, Rail TV

Radio: 'Op & Ut' van Omrop Fryslân

Relaties en Contrasten – de collectie van Hans en Cora de Vries

7 maart – 12 juli, westvleugel

Van 1969 tot aan 2004 leidde Cora de Vries (1944-2010) de befaamde galerie Collection d' Art in Amsterdam. Vele toonaangevende kunstenaars uit binnen- en buitenland exposeerden in haar galerie. Parallel aan het galeriebeleid bouwde ze samen met haar man, de planoloog Hans de Vries, een imposante privéverzameling op. Daarbij zocht het echtpaar nadrukkelijk naar kunstwerken die elkaar versterken in relaties en contrasten.

Schonk het Cobra Museum voor Moderne Kunst te Amstelveen in 2015 aandacht aan het galeriebeleid, de expositie in Museum Belvédère concentreert zich volledig op de privéverzameling. Daarin tekenen zich de visie en voorkeuren van Hans en Cora de Vries misschien nog wel scherper af. In het boek dat bij de tentoonstelling verschijnt, duidt kunsthistoricus en publicist Huub Mous de collectie en plaatst deze in de context van een voor de kunsten enerverend tijdsgewricht.

In de tentoonstelling zijn werken te zien van Karel Appel, Armando, Gerrit Benner, Eugène Brands, Jean Dubuffet, Alphons Freymuth, Hans van Hoek, Piet Ouborg, Jan Schoonhoven, Willem de Kooning, Thijs Rinsema, Toon Teeken, Ronald Tolman en vele anderen.

Relaties en Contrasten – de collectie van Hans en Cora de Vries werd geopend door Huub Mous, zou duren tot 14 juni, maar werd vanwege corona verlengd tot 12 juli. De tentoonstelling werd mede mogelijk gemaakt door de Provincie Fryslân en de Gemeente Heerenveen.

Aantal bezoekers: 6.000*

Pers (selectie):

Kranten: Leeuwarder Courant, Dagblad van het Noorden

Tijdschriften: Collect, de Moanne

Radio en televisie: Omrop Fryslân

Internet: veel online traffic vanwege de VR-tour

Contre l'Oubli / Tegen het vergeten **Edith Auerbach – Frank Lisser – Henri de Haas**

4 juli – 20 september 2020, oostvleugel

Het tentoonstellingsdrieluik *Contre l'Oubli – Tegen het vergeten* werd georganiseerd in het kader van 75 jaar herdenken. Van de Duits-Joodse kunstenares Edith Auerbach (1899-1994) toonde het museum zo'n 200 portrettekeningen die zij in de jaren '20 en '30 maakte in de uitgaansgelegenheden van Montparnasse in Parijs en een groep schilderijen waarin zij op schrijnende wijze uitdrukking geeft aan haar ervaringen in kamp Gurs aan de voet van de Franse Pyreneeën. Het tweede onderdeel betrof een monumentaal familieportret dat de Nederlandse kunstschilder Frank Lisser (1959) maakte van zijn familie als herinneringsbeeld voor zijn moeder. Het grote schilderij is gemaakt naar het enig overgebleven zwart-witfotootje, waarop haar familie (ouders, ooms en tantes) staat weergegeven. Van alle familieleden, overleefden er slechts een klein aantal de oorlog.

De tentoonstelling werd gecompleteerd met de aan oorlogsgeweld refererende aquarellen van Henri de Haas (1937-2018) uit de collectie van Museum Belvédère.

Bij de tentoonstelling verschenen de publicaties **Contre l'Oubli – Edith Auerbach** met een bijdrage van Pauline Broekema en **De familie Elion – een geschiedenis van verdwenen levens** met bijdragen van Truus Wertheim-Cahen, Hannah Raaff en Frank Lisser.

De tentoonstelling werd in besloten kring geopend door Judith Belinfante en was op Youtube te volgen. Zij werd mogelijk gemaakt dankzij hoofdbegunstiger Rabobank Heerenveen-Zuidoost Friesland, de provincie Fryslân, de gemeente Heerenveen, Baars Verhuizingen en Opslag, Van Berkel Accountants, Van der Borden Vastgoedprofessionals, Halvemaanspoort, Kunstzalen Vecht en Guus Maris.

Het boek **Contre l'Oubli – Edith Auerbach** werd mogelijk gemaakt dankzij Buro Landelijk Wonen in Groningen.

De publicatie **De familie Elion – een geschiedenis van verdwenen levens** werd mede mogelijk gemaakt dankzij Stichting Dorodarte.

Aantal bezoekers: 17.000*

Pers (selectie):

Kranten: Trouw, Telegraaf, Financieel Dagblad, Het Parool, Museumkrant, Friesch Dagblad, Leeuwarder Courant

Kunstijschriften: Museumtijdschrift, Tableau Fine Arts Magazine

Andere publicaties: De Standaard (België), Eigen Huis & Interieur

Televisie: 'Tijd voor Max' van Omroep Max

Radio: 'Kolkende Taal', RTV Drenthe

Generation Z

Noorderlicht Internationaal Fotofestival

18 juli – 20 september 2020, westvleugel, museumpark, Afslag BLV

De 27^e editie van het fotofestival vond plaats in de westvleugel van het museum, het museumpark en Afslag BLV. Het spitste zich toe op het denkkader en de energie van de jongste generatie wereldburgers, geboren na 1995. 'Generatie Z' is de eerste groep digitale wereldburgers die van jongs af aan op een armlengte afstand een oneindige hoeveelheid informatie tot haar beschikking heeft. Maar zij is zich ook als vanzelfsprekend bewust van de problematische verhouding ervan met de waarheid. 'Generatie Z' leeft aan het begin van de vierde industriële revolutie, waarin techniek de arbeidsverhoudingen en het wezen van de mens zélf op zijn kop zet. Z ziet zich geconfronteerd met klimaatdreigingen en een uitgeputte aarde en groeit op in een wereld waarin zij zich omringd ziet met werkdrukproblematiek, economische stagnatie en nationalistische gevoelens. Het zijn jongvolwassenen met minder verwachtingen op een stabiele toekomst dan hun ouders, iets waar zij de voorgaande generaties op aanspreken.

De tentoonstelling werd samengesteld door gastcurator Robert Jan Verhagen.

Aantal bezoekers: 14.500*

Pers (selectie): De Volkskrant en vele fototijdschriften.

Olphaert den Otter – Aarde en Wereld

3 oktober – 20 juni 2021, oostvleugel en entree westvleugel

De tentoonstelling *Aarde en Wereld* geeft een overzicht van het rijke oeuvre van beeldend kunstenaar Olphaert den Otter (1955), dat als hoofdthema de invloed van menselijk handelen op zijn leefomgeving kent. Zonder harde commentaren laat de kunstenaar in zijn schilderijen zien, maakt hij voelbaar, legt hij verbindingen tussen vroeger, nu en wat gaat komen. In een decennium waarin de discussies omtrent klimaat volop worden gevoerd, lijkt Den Otters oproep tot bezinning, urgenter dan ooit. Voor het project *Olphaert den Otter – Aarde en Wereld* ontving Museum Belvédère in 2018 de eerste Agnes van den Brandeler Prijs, uitgeschreven door de Agnes van den Brandeler Stichting. Bij de tentoonstelling verscheen het boek *Olphaert den Otter – Aarde en Wereld* met afbeeldingen van alle geëxposeerde schilderijen en een tekst van Sandra Smets.

De opening van de tentoonstelling door Anna Tilroe was te volgen op het youtube kanaal van het museum. Tentoonstelling en boek *Olphaert den Otter – Aarde en Wereld* werden mogelijk gemaakt dankzij de Agnes van den Brandeler Stichting. *Olphaert den Otter – Aarde en Wereld* stond gepland tot en met 31 januari 2021, maar werd vanwege de lockdown verlengd tot en met 20 juni 2021.

Het symposium dat tijdens de tentoonstelling georganiseerd zou worden kon vanwege corona geen doorgang vinden. De verhalen van de beoogde sprekers werden gepubliceerd in het museumtijdschrift *MB* (*MB*, nr. 40, december 2020).

Bezoekers: 9.500* (2020)

Pers (selectie):

Kranten: Volkskrant, Telegraaf, Financieel Dagblad

Kunsttijdschriften: Museumtijdschrift, VIND Magazine

Andere publicaties: MUZE, Villa d'Arte

Internet: interview bij Mister Motley

Radio: 'Onder de Vulkaan'

* De bezoekersaantallen kunnen een vertekend beeld geven, omdat de tentoonstellingen elkaar overlappen.

Kleine kamertentoonstellingen in de westvleugel

Van 21 december 2019 tot eind februari 2020 waren in de westvleugel van het museum exposities te zien van Joost Swarte, Richard van den Dool, Marianne Schipaanboord, Jeroen Allart en André de Jong.

Van 3 oktober 2020 tot 14 december waren in de westvleugel exposities te zien van Johan Haanstra en de gebroeders Miedema. De tentoonstelling van Haanstra werd georganiseerd ter gelegenheid van het verschijnen van de bundel *Omstreken* van Eppie Dam, met gedichten naar schilderijen van Haanstra. Bij de expositie van de gebroeders Miedema verscheen een door Swip Stolk ontworpen luxe map met prenten en teksten.

Van 3 oktober tot 28 maart 2021 was in de westvleugel de videopresentatie *Greiden* van Marijn de Boer te zien.

In het kader van de door de Vereniging Rembrandt geïnitieerde, landelijke actie *De kracht van onze Nederlandse collecties* organiseerde Museum Belvédère de tentoonstelling *Hendrik Werkman – van Voerman tot Baalschem*. In deze expositie werd een ruimte keuze getoond uit de omvangrijke Werkman-collectie van Pleun en Mieke van Toledo. Bij de tentoonstelling verscheen een speciale uitgave met teksten van Doeke Sijens, Peter Jordens, Pieter de Hart en Han Steenbruggen. Het project werd mogelijk gemaakt door de Vereniging Rembrandt en de Turing Foundation.

In december werden presentaties ingericht van Hanny Korevaar en Drewes de Wit.

Secret Mountain – an imaginary hike

Margriet van Weenen

1 februari – 5 juli 2020

Het project *Secret Mountain – an imaginary hike* vond zijn vertrekpunt in een collectie vintage foto's die Margriet van Weenen verzamelde van uiteenlopende landschappen. Tezamen vormden ze de documentatie van een imaginaire reis, een queeste naar de *Secret Mountain*. Met haar project onderzocht Van Weenen het menselijke verlangen naar natuurschoonheid en de behoefte natuurervaringen vast te houden en vast te leggen. Kan een mystieke natuurbeleving gevangen worden in gevonden stenen of in foto's? Welke emoties roepen ze op als ze in een andere context worden geplaatst? Daarnaast stelde ze vragen aan de wijze waarop de natuur door mensen wordt geconsumeerd en gecorrumpeerd. In hoeverre moeten we de natuur beschermen tegen menselijk handelen?

Secret Mountain werd samengesteld uit vintage foto's, foto's die Van Weenen zelf maakte en objecten, veelal stenen, die ze vond tijdens haar wandelingen. Binnen de installatie verbeeldde ze de nooit gereisde reis naar een gedroomde plek.

De tentoonstelling stond geprogrammeerd tot 12 april, maar werd vanwege corona verlengd tot en met 5 juli.

Pers: o.a. Leeuwarder Courant

Generation Z

Noorderlicht Internationaal Fotofestival

18 juli – 20 september 2020, westvleugel, museumpark, Afslag BLV

Gedurende de zomer waren in Afslag BLV bijdragen te zien aan het Noorderlicht fotofestival. Zie boven.

Jorn van Leeuwen - Suilen

19 november 2020 – 14 maart 2021

De tentoonstelling *Suilen* gaf een bescheiden overzicht van het werk van Jorn van Leeuwen (1982). In zijn werk neemt de Geranium een belangrijke plaats in. Soms wordt de plant gepresenteerd als hoofdmotief, dan weer gaat ze op in het decor of in decoratieve, geometrische patronen die zijn ontleend aan Arabische en westerse culturen. In zijn werk zoekt Van Leeuwen naar verstillings en naar spanning, door alledaagse en niet-alledaagse motieven met elkaar te combineren en schept hij werelden om te schuilen of 'suilen' zoals zijn zoon van drie zegt.

Pers: o.a. KunstKrant, Origine en Seasons

Publicaties

Museum Belvédère liet in 2020 vier boeken verschijnen bij zijn exposities, te weten:

Relaties & Contrasten – de collectie van Hans en Cora de Vries

Contre l'Oubli – Edith Auerbach

De familie Elion – een geschiedenis van verdwenen levens

Hendrik Werkman – van Voerman tot Baalschem

Olphaert den Otter – Aarde en Wereld

Alle publicaties zijn uitgegeven i.s.m. uitgeverij Noordboek, Heerenveen-Oranjewoud 2020.

Daarnaast verschenen in 2020 de nrs. 38, 39 en 40 van het museumtijdschrift MB. (MB wordt sinds 2019 alleen nog verspreid onder donateurs, sponsors en andere direct aan het museum gelieerde relaties).

Culturele activiteiten

Nieuwjaarsconcert

19 januari 2020

Klassiek concert door drie jonge professionele musici: Wytske Holtrop - cello, Vitor Fernandes - klarinet, en Caspar Vos – piano, in samenwerking met de Heerenveense Kunstkring. Zoals gebruikelijk was het concert volledig uitverkocht.

Dit was de eerste en tevens laatste culturele activiteit die in 2020 doorgang heeft kunnen vinden.

Door de corona-crisis moest het museum niet alleen zijn programma verschillende malen bijstellen, maar moest het ook aanpassingen doorvoeren in het gebouw, die de veiligheid van bezoekers konden garanderen. Daarnaast ontwikkelde het meerdere activiteiten om het publiek ook tijdens lockdowns te informeren en bij het museum te betrekken, waarvan verschillende tezamen met beeldend kunstenaars.

Ids Willemsma – Klompenpad / Jaarringen van de kunst

Ter gelegenheid van de heropening van het museum na de eerste lockdown op 1 juni markeerde beeldend kunstenaar Ids Willemsma (1949) het wandelpad van parkeerplaats naar museumgebouw met 290 door hemzelf afgedragen klompen. De klompen werden als verwijzing naar de richtlijnen op anderhalve meter van elkaar geplaatst.

Een week na de heropening positioneerde Willemsma alle klompen in een gesloten cirkel in het grasveld voor het museumgebouw. De klompeninstallatie was de gehele zomer te zien.

Pers: o.a. Leeuwarder Courant, Friesch Dagblad, Heerenveense Courant

Bij de klompencirkel is een informatiebord geplaatst, met daarop ook een QR-code. Foto Max van Gelder

Klompen Willemsma nu te zien als cirkelkunstwerk

Artist's Call

In de weken waarin persoonlijke contacten beperkt moesten blijven, initieerde Museum Belvédère het project **Artist's Call – Stay tuned, keep connected**. Naar kunstenaars waarmee het museum een band onderhoudt, zond het paneeltjes op mobiele telefoonformaat met het verzoek deze te beschilderen en vervolgens te retourneren naar het museum. Met het project wilde Museum Belvédère – juist in tijden van onzekerheid – de heilzame betekenis van beeldende kunst benadrukken en inspelen op de relaties tussen kunstenaars, museum en publiek.

Het project **Artist's Call** verwees naar het dagelijks gebruik van de mobiele telefoon, het eigentijdse communicatiemiddel dat ons met de ander en de wereld verbindt, maar ook naar het eeuwenoude gebruik van bidprentjes, talismannen, voorouderbeeldjes en dergelijke – voorwerpen met als doel de dragers ervan te beschermen of in contact te brengen met gene zijde of het hogere. Alle 120 ingezonden kunstwerkjes werden in de maand november geëxposeerd en waren in het museum te koop voor 160 euro per stuk, waarvan 100 euro voor de kunstenaar en 60 voor het museum. Alle paneeltjes werden verkocht.

Pers: o.a. De Moanne, Leeuwarder Courant, Friesch Dagblad

Anne Feddema

Stormloop op Belvédère voor mobiele paneeltjes

Relaties & Contrasten – de virtuele rondleiding

Tijdens de eerste lockdown plaatste Museum Belvédère drie virtuele tours door de tentoonstelling Relaties & Contrasten op zijn Youtubekanaal. De 360 graden tour werd ingesproken door Han Steenbruggen en verzorgd door Indietopia uit Groningen.

Vlogs en films

Tijdens de eerste en tweede lockdown verspreidde het museum regelmatig korte films via social media. In de films bespreekt Neline Ravesloot uiteenlopende museumpresentaties. De films werden gemaakt en gemonteerd door Jurjen van der Hoek en zijn te zien op het Youtubekanaal van Museum Belvédère.

Routing en in pandige aanpassingen

Volgens de richtlijnen heeft het museum een vaste looproute gerealiseerd en verschillende bakens met desinfecterende spray geïnstalleerd.

Met steun van het Kickstart Fonds kon het vervolgens andere aanpassingen realiseren naar voorstellen van kunstenaars Albert Oost en Monique Vogelsang. Zo werd onder andere een metalen ringgordijn geplaatst in de doorgang tussen de balies van winkel en restaurant, een informatief animatiepaneel geplaatst boven de entree en een gedicht van kunstenaar Anne Feddema gedrukt op het wandelpad naar het museum met anderhalve meter afstand tussen de dichtregels.

Presentatie sculpturen Gjalt Blaauw

Toen in oktober de richtlijnen werden aangescherpt en de museale horeca moest sluiten, heeft het museum onmiddellijk zijn café-restaurant ontruimd en ingericht als (tijdelijke) presentatieruimte. Sinds oktober toont het museum in deze ruimte en het buitenterras zeven metaalbeelden van de in Friesland geboren en in Groningen woonachtige kunstenaar Gjalt Blaauw (1945).

Pers: o.a. Omrop Fryslân, Leeuwarder Courant, Friesch Dagblad, Heerenveense Courant

Inventief

Museumcafé wordt expositieruimte bij Belvédère

Waar museumbezoekers normaal genieten van een kop koffie of thee, staan nu kleurige beelden van kunstenaar Gjalt Blaauw (1945, Grou). Museum Belvédère in Oranjewoud heeft de verscherpte coronamaatregelen aangepakt om extra kunst te exposeren: het museumcafé is omgebouwd tot expositieruimte. Een kop koffie of broodje kan besteld worden via het 'take away'-principe: afhalen, maar buiten nuttigen. De werken van Blaauw zijn te bezichtigen zolang de horeca gesloten moet blijven. Foto: Simon Bleeker

Kunstreizen

Er is één kunstreis in eigen huis georganiseerd met medewerking van Frank Lisser. Voor een beperkt aantal deelnemers heeft hij in het museumcafé een lezing gehouden over de familie Elion en kon aansluitend de expositie bezocht worden.

Samenwerkende partijen in 2020

Gemeente Heerenveen
Provincie Fryslân

- Bibliotheek Heerenveen
- Boekhandel Binnert Overdiep, Heerenveen
- Fanø Kunstmuseum op het Deense waddeneiland Fanø
- Galerie de Vis, Harlingen
- Golden Tulip Tjaarda, Oranjewoud
- GRID, Grafisch Museum in Groningen-stad
- Heerenveen 'n Gouden Plak
- Heerenveense Courant
- Heerenveense Kunst Kring
- Jopie Huisman Museum Workum
- Keunstwurk, Leeuwarden
- Kickstartfonds
- Kunstmuseum Ribe in Denemarken
- Landgoed Oranjestein
- Landgoed Oranjewoud
- LF2028, Leeuwarden
- Merk Fryslân, Leeuwarden
- Mondriaanfonds
- Museum Kunst der Westküste op het Duitse waddeneiland Föhr
- Museum More
- Museum Singer, Laren
- NDC Mediagroep, Leeuwarden
- Noorderlicht Internationaal Fotofestival
- Oranjewoud Festival
- Rail TV
- Rotary Club Oranjewoud-Heerenveen
- Staatsbosbeheer
- Turing Foundation
- It Fryske Gea
- Stichting FB Oranjewoud
- Stichting Heerenveense School
- Stichting Literaire Activiteiten Heerenveen
- Vereniging Rembrandt

Musea:

- CoBrA Museum voor Moderne Kunst, Amstelveen
- Fries Museum, Leeuwarden
- Groninger Museum, Groningen
- Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam
- Museum Heerenveen, Heerenveen
- Museum Van Bommel van Dam, Venlo
- Rijksmuseum, Amsterdam
- Singer Museum, Laren
- Frauen Museum, Wiesbaden

Onderwijs en zorginstellingen:

- Ateliers Majeur, Heerenveen

Uitgeverijen:

- Bekking & Blitz, Amersfoort
- Uitgeverij Bornmeer / Noordboek, Gorredijk

+ vele kunstenaars en particuliere verzamelaars.